

УДК 141.7: [37.015.31:305

Плахіна Т.С.

Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова

ФІЛОСОФСЬКО-АНТРОПОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ ГЕНДЕРНОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ

В статті розглядаються основні аспекти, методи та підходи у вихованні та розвитку різностатевих дітей у сім'ї. Виділяються головні принципи та тонкощі проблем виховання. Описуються основні помилки у вихованні хлопчиків та дівчат, надаються шляхи розв'язання сімейних проблем.

Ключові слова: гендерне виховання, особливості поведінки, вікові інтереси, процес виховання.

Плахина Т.С. Философско-антропологический аспект гендерного воспитания детей. В статье рассматриваются основные аспекты, методы и подходы в воспитании и развитии разнополых детей в семье. Выделяются главные принципы и тонкости проблем воспитания. Описываются основные ошибки в воспитании мальчиков и девочек, предоставляются пути решения семейных проблем.

Ключевые слова: гендерное воспитание, особенности поведения, возрастные интересы, процесс воспитания.

Plahina T. Philosophical and anthropological aspects of gender education of children. The article deals with the main aspects, methods and approaches in the upbringing and development of different-sex children in the family. The main principles and subtleties of education problems are highlighted. The main mistakes in the education of boys and girls are described, ways of solving family problems are provided.

Key words: gender education, peculiarities of behavior, age interests, the process of upbringing.

Постановка проблеми. Ні для кого не секрет, що і за характером, і зовні, і за інтересами, і за поведінкою всі діти абсолютно несхожі одне з одним. Також у них неоднакове сприйняття буденного та повсякденного, вони по-різному дивляться на світ і на те, що з ними відбувається. Виховання – це, насамперед, складний та комплексний процес формування особистості, людського «Я», створення усіх необхідних умов для психічного, соціального та фізичного розвитку цього «Я». З дитинства батьки розвивають в дітях систему, розумового, трудового, морального, естетичного та фізичного виховання. Усі ці підтипи виховання мають своє завдання. Моральне виховання розвиває в дитини почуття, формує вміння й навички моральної поведінки. Розумове виховання формує науковий світогляд дитини та відповідає за її трудову діяльність. Фізичне виховання в майбутньому дає змогу загартувати організм та зробити його готовим до будь-яких фізичних труднощів. Естетичне ж виховання, насамперед, формує почуття прекрасного, виховує любов до природи та навколишньої краси. Взагалі,

дуже важко підібрати правильний підхід до виховання однієї дитини, а якщо мова йде про двох, то проблема стає вдвічі серйознішою. Особливо варто приділяти багато уваги вихованню різностатевих дітей, бо аспекти їхнього виховання відрізняються від звичайного виховання однієї дитини.

Метою статті є визначення особливостей у вихованні різностатевих дітей в родині, опис основних помилок та поради щодо виховання різностатевих дітей.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. На сьогоднішній день проблеми щодо виховання дитини розглядаються у ще більш ширшому масштабі. Особливостями виховання хлопчиків та дівчаток, в основному, займаються не лише психологи та філософи, а й нейрофізіологи та нейропсихологи. До прикладу, відомі нейрофізіологи В.Д. Єремєєва та Т.П. Хрїзман у своїй книзі «Хлопчики і дівчатка - два різних світи» описали основні проблеми виховання різностатевих дітей, навели безліч життєвих прикладів та дали рекомендації щодо правильного виховання. [3, с. 112 - 113] Дослідження А.І. Савенкова показали різницю між розвитком головного мозку дівчинки та хлопчика, а також різницю у статевому дозріванні. [див.: 5, с.163-168] Т. Чекунова в своїй методичній книзі «Особливості виховання різностатевих дітей» описала основні аспекти у вихованні дітей, дала поради молодим батькам, окремо описала можливі труднощі щодо виховання дівчат та хлопців. [7, с. 3 - 15]

Ця тема є актуальною і на даний час, бо виховання дітей у кожній сім'ї стоїть на першому місці. Погляди А.С. Макаренка на дану тему можна коротко описати так: «Виховання дітей – найважливіша галузь нашого життя. Наші діти – це майбутні громадяни нашої країни й громадяни світу. Вони творитимуть історію. Наші діти – це майбутні батьки й матері, вони теж будуть вихователями своїх дітей. Наші діти повинні вирости прекрасними громадянами, хорошими батьками й матерями. Але й це – не все: наші діти – це наша старість. Правильне виховання – це наша щаслива старість, погане виховання – це наше майбутнє горе, це наші сльози, це наша провина перед іншими людьми» [1, с. 16 - 18]

Виклад основного матеріалу. Доведено, що у дівчаток і хлопчиків різні потреби і особливості розвитку. Отже, виховувати хлопчиків і дівчаток, керуючись однаковими принципами виховання, категорично не можна. З самого народження дітей різної статі батьки виховують по-різному. Колись одне з досліджень встановило закономірність, що матері навіть тримають дітей по-різному, в залежності від їхньої статі. Дівчинку повертають обличчям до себе, а хлопчика, навпаки, - від себе, тобто до світу. В кожній родині існують свої методи виховання. Не секрет, що багато майбутніх батьків мріють мати сина та дочку, не підозрюючи навіть явну очевидність відмінностей у вихованні різностатевих дітей і можливі труднощі, пов'язані з цими відмінностями.

Відмінності в психіці дівчаток і хлопчиків виражені настільки, що вже на першому році життя малюка вони явно проявляються в його поведінці. У різностатевих дітей відрізняється і фізіологічна сторона сприйняття навколишнього світу: дівчатка більш чутливі до світла, шуму, у них гостріше виявлена шкірна чутливість, тобто вони більш дратівливі до тілесного дискомфорту і більш чуйні до дотиків. Ігри дівчаток в основному опираються на ближній зір: вони грають в невеликому просторі, розклавши перед собою всі свої «багатства». Ігри ж хлопчиків частіше ґрунтуються на далекому зорі: вони

бігають один за одним або просто по квартирі, кидають предмети і використовують у грі весь наданий їм простір.

Психологи відзначають відмінності також і в реакції дітей різної статі на оцінку їхньої діяльності. Для хлопчика дуже важливо, щоб оцінили саме його діяльність та роботу, а для дівчинки - хто саме її оцінив і як саме. Іншими словами, хлопчиків цікавить сама суть оцінки дій, дівчатка ж зацікавлені в емоційному спілкуванні зі старшими, для них важливіше те враження, яке вони справили. Тому для хлопчика не має сенсу оцінка на зразок: «Я тобою незадоволений». Він повинен розуміти, чим конкретно незадоволений дорослий, і мати можливість щось переробити та переграти по-новому. Дівчата ж, як правило, реагують емоційно на будь-яку оцінку з боку дорослого, позитивну чи негативну. У сучасному суспільстві немає грані між чоловічою та жіночою працею, і ця тенденція поширюється на виховання дітей некритично. Однак задля досягнення мети виховати мужнього сина та жіночну дочку, як соціально необхідні і значущі властивості особистості, доцільний і вибір того, що в першу чергу повинен робити хлопчик, а що дівчинка.

Розмовляючи з дитиною в стилі «ти ж хлопчик (дівчинка)», батьки забороняють їй відчувати заборонені емоції, тобто на думку батьків хлопчикам не можна боятися, а дівчаткам злитися і т.д. При цьому ніхто не розповідає, як саме дитині потрібно переживати емоції, тобто як боротися з образами. Заборона на емоційну розрядку і на адекватне переживання своїх почуттів нерідко призводить до того, що дитина не може навчитися розуміти саму себе. Що стосується правильного гендерного виховання, то воно полягає зовсім не у відсутності сліз у хлопчиків або любові до ляльок у дівчаток. На думку Т.О. Чекунової, батьки є не тільки джерелом інформації, а й типовим прикладом статевої поведінки для дитини. Батьки самі повинні бути зразком мужності та жіночності. Відносини між ними служать взірцем для дитини по відношенню до своїх однолітків і майбутньої другої половинки. Велике значення має доброзичлива обстановка в сім'ї. [див.: 7, с. 5].

Важливо розуміти, що не вся любов батьківська приносить дітям насолоду та подихи щастя. В.Сухомлинський вважав, що найважливіші риси і якості дитини зароджуються спочатку в сім'ї. Він наголошував, що великої шкоди дітям приносять любов замилювання, любов деспотична, любов підкупу. «Люди з кам'яним серцем частіше виростають в таких сім'ях, де батьки віддають дітям усе й не вимагають від них нічого» [6, с. 174 - 175].

Тому-то у зазначеній вище книзі автор доступно, яскраво й образно показує зразки родинного виховання дітей та молоді з урахуванням етнічних засад нашого народу [6].

Останнім часом в науці прийнято чітко відокремлювати соціокультурні аспекти в розрізненні чоловічого і жіночого, пов'язуючи їх з поняттями статі і гендеру.

«Стать» - описує біологічні відмінності між людьми, які визначаються генетичними особливостями будови клітин.

«Гендер» - вказує на соціальний статус і соціально-психологічні характеристики особистості, які пов'язані зі статтю, але виникають у взаємодії з іншими людьми.

«Гендерне виховання» - це цілеспрямований організований процес формування соціокультурних механізмів конструювання чоловічих і жіночих ролей, поведінки,

діяльності та психологічних характеристик особистості, запропонованих суспільством своїм громадянам в залежності від біологічного статі.

Важливим елементом щодо різностатевих дітей є їх кімната. Дизайн інтер'єру дитячої кімнати повинен підходити в рівній мірі і хлопчикові, і дівчинці. Але якщо є можливість, щоб діти жили одне від одного окремо, то найоптимальнішим варіантом буде саме розселення їх в різних кімнатах. Психологи не раз доводили перевагу такого варіанту:

1. Головне - їх легше буде виховувати, в зв'язку зі статевими відмінностями.
2. Діти будуть відчувати себе вільніше, у них не буде сорому.
3. Зрештою, буде менше конфліктів через ділення іграшок, хто, коли і де буде засинати і так далі.

Самі ж діти повинні грати завжди разом. Не треба їх в цьому обмежувати. У них повинен бути один кут для ігор з розстеленим там килимом. Коли діти стають старші, тоді потрібно трохи переробити кімнату. Найкраще це зробити в той період, коли вони будуть збиратися йти в перший клас.

Є ще кілька нюансів щодо оформлення дитячої кімнати:

- Обов'язково меблі потрібно підбирати екологічного типу.
- Виключити наявність скла і гострих предметів (і навіть меблевих кутів) в кімнаті
- Можна використовувати в кімнаті яскраві кольори. Вони піднімуть дітям настрій
- Якщо в будинку є альтанка, то можна в літню пору зробити там нічліг для дітей. Наприклад, водити їх туди по черзі. Свіже повітря - обов'язкове.

До речі, дослідження довели, що сім'ї, в яких є різностатеві діти, менше схильні до розлучень. Більш того, в таких сім'ях частіше народжується третя дитина. Тому, коли у вас в родині з'явилися різностатеві діти, це значить - в ваш будинок прийшло справжнє людське щастя.

Існують доведені відмінності між хлопчиками і дівчатками в особливостях розвитку. Фізично, емоційно і психологічно вони розвиваються по-різному, наприклад, хлопчики пізніше починають ходити і говорити, дівчатка і хлопчики цікавляться різними іграшками вже з раннього віку, хлопчики більш активні, їм більше характерна пошукова активність і т.д. Але це узагальнені дані, а якщо ми візьмемо конкретну дитину, то багато що може відрізнятись, так, дівчатка теж можуть бути дуже активні, а хлопчики цікавитися ляльками. Про ці відмінності можна прочитати в книзі «Хлопчики і дівчатка - два різних світи» В.Д. Єремєєва, Т.П. Хрїзман, автори нейропсихології, текст книги заснований на різних дослідженнях. Книга розповідає про психічні відмінності хлопчиків і дівчаток, про те, які стратегії виховання краще обирати, виховуючи обидві статті, а також про відмінності дітей з переважаючим правопівкульним і лівопівкульним типом мислення. Вчені відштовхуються від того, правша дитина або лівша, при цьому дитина може бути не тільки праворука, але і правоока або правовуха, а може поєднувати в собі різні комбінації лівші і правші. Ці комбінації дуже сильно впливають на здатність дитини знайомитись з навколишнім світом, на його здатності навчатися завдяки тому чи іншому способу. Але найголовніший висновок у книзі в тому, що підхід можна знайти до будь-

якої дитини.[3, с. 5-6] На жаль, сучасна система навчання влаштована таким чином, що її стандарти підходять далеко не всім. Якщо дитині пощастило, то вона вчиться так, як їй комфортно, а якщо ні, то система навчання починає ламати її психіку і, швидше за все, дитина не впорається з адаптацією до невластивих їй правил.

Основні помилки батьків різностатевих дітей.

Батьки повинні пам'ятати, що в родині не можна піддавати дискримінації одну із статей. Звичайно, це правило актуально і для сімей з одностатевими дітьми, але якщо є і хлопчик і дівчинка ця обставина набуває особливого значення. Адже в іншому випадку один з дітей почне відчувати себе збитковим. Причому це стосується як питань виховання дітей, так і взаємовідносин між батьками. Від того як батьки поведуться в сім'ї, ставляться один до одного, як виглядають і що говорять залежатиме уявлення дитини про жінок і чоловіків. Тому, пояснюючи з дитинства дітям, як повинен себе вести справжній чоловік і що таке справжня жінка, не можна обмежуватися одними словами. Мама і тато своїм прикладом повинні демонструвати дітям правила поведінки.

Нехай мама привчає дочку допомагати їй по господарству, а тато вчить сина майструвати, розпалювати багаття. Привчайте хлопчика, навіть якщо він молодший, відноситися до сестри як до майбутньої жінки: подавати їй руку, пропускати вперед, допомагати носити важке. А дівчинку вчить доглядати за братом.

Однак, не перестарайтеся, виховуючи в хлопчиків і дівчинці чоловічі і жіночі якості. Адже діти бувають різними. І якщо ваш син вважає за краще грати в спокійні ігри, а дочка стріляє з рогаток і з легкістю перестрибує через паркан, не варто вживати радикальних заходів для насильницьких змін особистісних якостей дітей. Не варто забувати, що в'язання винайшли в Італії саме чоловіки 13-го сторіччя. Протягом декількох сторіч це було суто чоловіче заняття. Потім в'язання почали освоювати жінки і довели процес до такої досконалості, що чоловіки вже не змогли з ними конкурувати і відступили. Тепер в'язання - справа суто жіноча. І так було у всьому. Спочатку професію освоювали чоловіки, а потім жінки доводили її до висот досконалості. У будь-якій діяльності, що вимагає пошуку, свіжого, нестандартного рішення, попереду чоловіки. А там, де потрібна найвища виконавська майстерність, жінки у лідерах або, в крайньому разі, не поступаються чоловікам. Так, композиторів більше серед чоловіків, а серед хороших виконавців жінок не менш; винахідників більше серед чоловіків, а раціоналізаторами бувають і ті, і інші. Враховуючи ряд досліджень, в тому числі досліджень професора А.І. Савенкова обдарованих дівчаток старшого дошкільного та молодшого шкільного віку на кілька відсотків більше, ніж хлопчиків. До 12-14 років (на етапі статевого дозрівання) таке відсоткове співвідношення змінюється на користь хлопчиків. А значна частина дівчаток, яка раніше випереджала однолітків у розвитку, "вирівнюється" і йде з розряду обдарованих. Чим це обумовлено? Може бути, спрацьовує якась генетична програма, а може бути, виною тому середовище, оточення. [5, с. 116 - 122]

Не порівнюйте різностатевих дітей і особливо не варто ставити їх в приклад один одному.

Намагаючись насварити за щось дочку, попередньо поясніть їй в спокійній і м'якій формі в чому вона не права, висловлювати претензії відразу не поспішайте. Лаючи сина,

коротко і ясно викладіть, що саме він зробив неправильно, не вдавайтеся до подробиць, інакше через деякий час він просто перестане слухати.

Приклад батьків.

На виховання хлопчиків і дівчаток величезний вплив справляє приклад їх батьків. Якщо в одній родині мама ласкава й уважна до всіх членів сім'ї, прагне створити затишок в домі, швидше за все, дочка буде наслідувати її прикладу. Для сина ж важливіший особистий приклад батька.

Крім того, на характер дитини впливає і поведінка одного з батьків протилежної статі. Наприклад, жіночність мами сприяє формуванню чоловічих рис характеру у сина, і навпаки.

Вибір іграшок

Ні для кого не секрет, що основним видом діяльності дитини, незалежно від її статі, є гра. Які ж іграшки вибирати для хлопчиків, і які для дівчаток?

На першому році життя відмінності в асортименті іграшок хлопчиків і дівчаток мінімальні. Так, маленький хлопчик може з однаковим успіхом грати і з машинками, і з ляльками. Але в міру дорослішання дитини у нього з'являється все більше іграшок, призначених спеціально для представників його статі.

Однак тут можуть бути і винятки. Тому вибираючи для дитини нову іграшку, необхідно враховувати насамперед його інтереси і переваги.

Питання, яке впливає у підсвідомості батьків одним із найперших – це чи можна купати дітей різної статі разом. Психологи вважають, що до досягнення одним з різностатевих дітей віку 6-7 років їх можна купати спільно без шкоди для їх психологічного розвитку. Навпаки, це посприяє більш безболісному і невластивому для цього віку з'ясуванню дітьми деяких фізіологічних аспектів, які вже цікавлять їх в даному віці.

Розподіляючи обов'язки по дому між дітьми на жіночі і чоловічі, не можна обманювати нікого з дітей. Наприклад, привчаючи дівчинку до прибирання, не варто змушувати її систематично прибирати за братом. Або якщо обов'язок вигулювати собаку покладено на сина, нехай сестра йому періодично допомагає. Для батьків важливо вміти бачити грань дозволеного дівчинці та хлопчику, інакше в подальшому неправильно розподілені обов'язки зіграють із ними неабиякий жарт. З дівчатками, якщо їм важко, треба разом, до початку роботи, розібрати принцип виконання завдання, що і як треба зробити. Разом з тим дівчаток потрібно поступово вчити виконувати завдання самостійно, а не тільки за заздалегідь відомими схемами (роботу по дому виконувати точно, як мама, в школі вирішувати типові завдання, як вчили на уроці), підштовхувати їх до пошуку власних рішень незнайомих, нових завдань. Виникає питання: чи не зашкодить різний підхід до виховання сина і дочки їх психологічному розвитку?

Батьків різностатевих дітей часто турбує їх різне ставлення до сина і дочки. Тут важливо те, що якщо мова не йде про явну перевагу однієї дитини і нехтування іншою, то це не привід для занепокоєння. Любов батька до сина зазвичай більш вибаглива і вимоглива, до дочки - поблажлива. Мати, навпаки, зазвичай балує сина і більше вимог пред'являє дочці. Ця ситуація при відсутності явних перегинів цілком нормальна. Саме

така розстановка сил в сім'ї і сприяє формуванню жіночих рис у дівчаток і чоловічих - у хлопчиків.

Проблема дитячих взаємин залишається невивченою, особливо це стосується взаємодії різностатевих діток в, наприклад, дводітній сім'ї.

Виховання хлопчика.

- Почуття та емоції. Чомусь більшість мам і тат думають, що з сином не можна дозволяти собі «телячих ніжностей» і «сюсюкання». Нібито через це з нього не вийде справжній чоловік. Але насправді все йде з точністю до навпаки! Доведено, що серед здорових малюків обох статей хлопчики народжуються все ж слабшими, і ласка і турбота їм необхідна деколи в більшій мірі, ніж дівчаткам.

- Одяг. Не бійтеся одягати хлопчика в яскраві кольори - дитинство дуже швидкоплинне. Коли хлопці підростуть, у них буде набагато менший вибір кольорів у шафі. А ось на свято в дитячому садочку або інший захід необхідно одягнути маленького джентльмена в білу сорочку і костюм з метеликом, так ви навчите його обирати одяг з нагоди.

- Чистота. Привчити хлопчиків прибирати іграшки після гри не набагато важче, ніж дівчаток. Головне у цій справі - терпіння і сталі нерви. Тільки не треба змушувати хлопчаків складати іграшки, якщо їхня гра тільки в самому розпалі. Вони можуть відреагувати навіть агресивно, бо хлопчики більш імпульсивні і азартні за характером.

- Простір життя. У дитячій кімнаті повинні домінувати синій, зелений, бірюзовий кольори. Їхня енергетика врівноважує активність і імпульсивність малюків. Якщо ж ваш хлопчик по натурі флегматик або меланхолік, додайте в інтер'єр жовтих і помаранчевих фарб. Якщо у дітей окрема кімната, намагайтесь зробити її комфортною і безпечною. Заберіть все, що обмежує рух дітей (наприклад, дзеркала, непотрібний столик, тумбочки, пуфики). Виділіть місце для спортивного куточка (гімнастичного комплексу, мотузкових драбин, підвісних канатів). Так енергія малюків буде спрямована в потрібне русло.

- Спорт. Дуже слухняний хлопчик - гордість батьків в перші роки його життя. Але навряд чи такий малюк зможе стати повноправним членом дитячих ігор і завоювати прихильність серед більш рухливих та енергійних одноліток. Скучість веде або до млявості і апатії, або до агресивності. Дозвольте іноді вашим хлопцям попустувати! А що робити, якщо малий росте некерованим і забіякуватим? Дайте вихід його агресивно спрямованій енергії. Запишіть бешкетника в спортивну секцію, де він зможе реалізувати свій потенціал. Не варто шкодувати часу на такі корисні починання.

- Почуття гумору. Весела людина - щаслива людина. Зазвичай вміння жартувати передається у спадок, але почуття гумору можна також розвивати. Читайте дітям веселі вірші та оповідання, співайте пісні та гуморески. Усі дрібні образи та капризи можна з легкістю перевести у жарт. Дивіться з посмішкою на різні складні життєві ситуації - малюки дуже скоро почнуть брати хороший приклад. Сміх - це абсолютно природний і органічний прояв почуттів дитини. Діти з хорошим почуттям гумору завжди популярні серед однолітків.

- Виховання дівчинки.

- Принцеса. Сумнів у своїй зовнішній привабливості – важкий хрест для дівчинки, джерело безлічі комплексів і невдач в особистому житті. Якими б зовнішніми даними природа не нагородила вашу донечку, ви повинні з самого ніжного віку виховувати її в переконанні, що вона - красуня. Підкреслюйте гідність. Не смійтеся над її недоліками: повнота, веснянки, кирпатий носик - все це неповторні риси її особистого чарівності.

- Та, яку люблять. Строге виховання має свої витрати. Особливо, покоління жінок, в яких були дуже вибагливі батьки, не може позбутися від думок, що любов потрібно заслужити. Звідси надмірна старанність, комплекс жертви і невміння просто усвідомлювати себе коханою. Позбавлена в дитинстві явних проявів батьківської ласки, дівчина, як метелик, полетить на перший вогник того світла, який є любов'ю. Отже, вона може стати жертвою будь-якого незнайомця, який не полінується попестити її по голові і сказати пару ніжних слів. Дівчинка потребує того, щоб її балували – міру кожен батько визначає сам. Дівчинка повинна усвідомлювати, що її люблять. Дівчинка, яку люблять, навчиться розпізнавати нелюбов - і просто інстинктивно стане уникати атмосфери штучної любові. Це корінчик її особистого щастя.

- Маленька господиня великого будинку. Привити дівчинці любов до чистоти та навички прання, прибирання, шиття та кулінарії зовсім не складно. Набагато складніше навчити юну леді слідкувати за чистотою в будинку без скарг і істерик. Навчіть дочку раціональним прийомам ведення домашнього господарства. Нехай вона управляється по дому легко і звично, покажіть їй, що це щось на зразок квесту, де в кінці її очікує приємний сюрприз. А якщо завдання складне, нехай дівчинка не соромиться залучити до його виконання всіх, хто здатний їй допомогти. Так вона відчуватиме підтримку.

- Активна і оптимістична. У сучасному світі жінки стрімко просуваються на провідні ролі. Тому дозвольте дочці спробувати себе в ролі лідера. Відзначайте її успіхи.

Велику роль в вихованні дитини відіграє сім'я. Сім'я - центр проживання і життєдіяльності дітей в ранній період їхнього життя, це центр, який і в подальшому багато в чому зберігає статус найціннішого для людини. Під час сімейного спілкування передається життєвий досвід старших поколінь, рівень культури, зразки поведінки, манери... Отож, сімейне виховання - це система виховання і освіти, що складається в умовах конкретної сім'ї силами батьків і рідних.

Висновки. Отже, опрацювавши ряд матеріалів, можемо зробити висновки щодо виховання різностатевих дітей в родині. З усього вищесказаного впливає лише один головний висновок: хлопчик і дівчинка - це два різних світи. І батькам не варто намагатися наділити кожную дитину половинкою своєї любові, адже і дочці і синові потрібна батьківська любов цілком. Просто ще один головний момент - хлопчика і дівчинку ні в якому випадку не варто виховувати однаково. Необхідно зрозуміти і прийняти наших дітей такими, які вони є. Тобто, такими різносторонніми, неоднаковими і по-своєму прекрасними, якими створила їх природа. Хлопчика і дівчинку ні в якому разі не слід виховувати за однаковим принципом. Вони по-різному дивляться на світ і бачать його барви, слухають і чують, по-різному говорять і навіть мовчать по-різному, почувають і переживають однакові ситуації неоднаково. Питання в тому, чи зможемо ми

зберегти, розкрити, розвинути ці задатки, не пошкодивши, не зламавши психіку дитини - залежить тільки від нас з вами, дорослих. кожному – своя.

Батькам треба пам'ятати, що вони народжують дітей не лише для того, щоб їх виховувати, а й для того, щоб вони, діти, виховували їх. Для того, щоб зробити свою дитину кращою, батькам необхідно, в першу чергу, вдосконалювати Себе. Це основний постулат виховання дитини! І не важливо, кого виховують батьки – хлопчика, дівчинку, близнюків, чи різностатевих дітей. Для всіх них головним прикладом будуть їхні батьки. Розвивайте в собі ті риси, які хочете бачити у своїй дитині. Ви є головним прикладом для своїх дітей.

Не забувайте, що навіть найтипівіший хлопчик і найтипівіша дівчинка - унікальні, вони володіють індивідуальними особливостями та якостями, які роблять їх несхожими на інших. Зрештою, стать – лише одна з багатьох характеристик особистості, і до речі далеко не вичерпна. Стать характеризується людиною не більше, ніж її темпераментом, здатностями, або зовнішнім виглядом.

Література:

1. *Бойчук П.* Педагогічний аналіз концепцій сімейного виховання А. С. Макаренка та В. О. Сухомлинського / П. Бойчук // Вісник Запорізького національного університету. – 2008.– № 1. – С. 16 – 25.
2. *Варга Д.* Дела семейные: Пер. з венгер. - М.: Педагогика, 1986. - 160 с.
3. *Еремеева В.Д., Хризман Т. П.* Мальчики и девочки - два разных мира. Нейропсихологи - учителям, воспитателям, родителям, школьным психологам. - М.: Линка-ПРЕСС. – 1998. - 113 с.
4. *Павленко Л.* Сучасні цінності сімейного виховання [Електронний рерурс] / Л. Павленко // Сімейні цінності в контексті формування гармонійної особистості. Режим доступу: http://virtkafedra.ucoz.ua/el_gurnal/pages/vyp181/25Pavlenko_L.pdf
5. *Савенков А.І.* Педагогическая психология в 2 ч.: часть 1. Учебник для академического бакалаврата. / А.І. Савенков. - 2016. – 168 с.
6. *Сухомлинський В.* Вибрані твори : в 5 т. / Василь Олександрович Сухомлинський. – К. : Рад. школа, 1977. – Т. 5. – 640 с.
7. *Чекунова Т.О.* Особенности воспитания разнополых детей / Т.О. Чекунова. – Казань: «Фолиант», 2016 – 16 с.

УДК 165.12

Руденко И.С.

Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова

ПОНИМАНИЕ И ИСКУССТВЕННЫЙ ИНТЕЛЛЕКТ

В статье описывается проблема «понимание», которое выступает предметом философского осмысления с последующим анализом возможности применения данного понятия для описания свойств компьютерных систем часто обозначаемых термином